

WINNET

SVERIGE

Svenska Riksförbundet
Nationellt Resurscentrum för kvinnor

Slutrapport projekt Jämställd IT 2010

Projektagare: Winnet Sverige

Projektledare: Chatarina Nordström

i samarbete med

**TILLVÄXT
VERKET**

Period: 2010

I samarbete med och med finansiering av Tillväxtverket, Sida och Näringsdepartementet

Innehållsförteckning

En bakgrund till projektet Jämställd IT!.....	3	Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region	9
Syfte och mål med projektet	3	Quadruple Helix –promoting innovation through cluster networking and capacity building in ICT	9
Genomförande och aktiviteter	3	Women in INnovation – a project idea.....	10
Dialogseminarium, Arlanda, 15 oktober 2010.....	4	Women's Resource Centers promoting innovation in Gender Equality across Europe, Interreg IVC Capitalization project Winnet 8.....	10
Jämställdhet i IT- branschen.....	4	The Baltic Sea Region: a Region with Gender Equality as a driving force for Regional development and Growth!	10
Tillväxtverket – insatser för jämställdhet och tillväxt.....	4	A digital agenda for Sweden	11
Analys av strukturfondernas åtgärdsprogram.....	5	Resultat av dialog och diskussion	11
Resultat av dialog och diskussion	5	Forskning som presenterats i relation till Jämställd IT!.....	11
Forskarmöte, Luleå stadshotell, 10 november 2010.....	6	Kvinnor i IT-design – närvarande eller frånvarande?	12
Resurscentra för kvinnor som modell för jämställd tillväxt – organisation, relationer och resultat.....	6	Resurscentra för kvinnor som modell för jämställd tillväxt – organisation, relationer och resultat.....	12
Kvinnor i IT-design – närvarande eller frånvarande?	7	Femininitet och maskulinitet i det svenska innovationssystemet.....	12
Femininitet och maskulinitet i det svenska innovationssystemet.....	7	Statistical portrait of Women in ICT in BSR countries	13
Genomgång av strukturfondernas jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik.....	7	Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region.....	13
Resultat av dialog och diskussion	7	Analys av de regionala åtgärds-dokumenterna ur ett genusperspektiv Reflektioner kring det fortsatta arbetet med Jämställd IT	14
1. Synliggöra kvinnor och kvinnors deltagande	7	En genomgång av regionalfondens jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik	15
2. Utmana bilden av femininitet och maskulinitet inom innovation och IT	8		
3. Motiv för jämställdhet	8		
Östersjökonferens, SIDA:s huvudkontor, 18 oktober 2010....	8		
The Baltic Sea Strategy – A Swedish perspective	9		
Statistical portrait of Women in ICT in BSR countries.....	9		

En bakgrund till projektet Jämställd IT!

Projektet Jämställd IT! har tagits fram av Winnet Sverige¹ mot bakgrund av en diskussion kring hur resurscentra kan delta i arbetet för att öka kvinnors delaktighet i IT-utveckling och initiativ med fokus på kluster och innovationssystem, samt Winnet Sveriges engagemang inom EU för att minska den horisontella segregeringen inom utbildning, arbetsliv och företagande. Utgångspunkten för projektet är en idé om att samla svenska nationella, lokala och regionala aktörer i en gemensam plattform för att driva på utvecklingen i riktning mot fler kvinnor inom IT & Telekom och mobilisera kvinnor till entreprenörskap inom området. I det pågående arbetet för att främja innovation och innovationssystem har plattformar som bygger på en så kallad Quadrupel Helix ansats alltmer kommit att uppmärksammas. Ansatsen betonar till skillnad från Triple Helix – stat, akademi och näringsliv – även den civila sektorns roll och som finns inom lokala och regionala resurscentra för kvinnor.

Syfte och mål med projektet

Ett övergripande mål inom svensk jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet för IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. Det råder dock en sned könsfördelning inom IT- och telekomsektorn vid universitet och högskolor. Samma situation råder bland yrkesverksamma i branschen. Regeringen har uppdragit åt Tillväxtverket att i samarbete med Winnet Sverige genomföra en nationell konferens där jämställd IT är tema för dialog och fastställande av en nationell handlingsplan för hur samarbeta nationellt för att öka kvinnors deltagande inom IT och teknikområdet. Winnet Sveriges arbete i projektet Jämställd IT! utgör grunden för den nationella handlingsplanen.

Jämställd IT! har haft som övergripande mål att leda fram till en nationell handlingsplan för hur en hållbar

jämställd IT-utveckling finns som motor för regional och ökad tillväxt i Sverige, runt Östersjön och i Europa. Konkret har projektet arbetat med tre övergripande syften:

1. Att mobilisera Winnet Sverige-organisationen med lokala och regionala resurscentra och andra tillväxtaktörer för att ta fram en avsiktsförklaring som underlag till en strategi för att säkerställa kvinnors delaktighet inom IT- och klusterutveckling.
2. Att ta fram en gemensam avsiktsförklaring inför en strategi/handlingsplan 2011-2013 för ökad tillväxt genom jämställd IT- och klusterutveckling. Denna avsiktsförklaring skall kopplas till de 8 strukturfondsområdenas planer och styrdokument för samma period.
3. Att etablera samverkan med regionala, nationella och europeiska aktörer för att öka kunskapen om metoder för att mobilisera kvinnors deltagande inom IT- och teknikutbildningar och kvinnors entreprenörskap och innovation inom IT & Telekom.

Den internationella delen i projektet har fokuserat på samarbeten i Norden och Östersjöregionen samt gemensamt arbete för en jämställd IT utveckling för ökad tillväxt och affärsutveckling över gränserna. Europeiskt utbyte har även skett med stöd av Winnet Europe organisationen.

Genomförande och aktiviteter

Projektet har arbetat med dialog som verktyg för att skapa kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Under hösten 2010 har Winnet Sverige inbjudit aktörer runt Östersjön för att lägga grunden till en plattform för en jämställd utveckling inom IT- och teknikområdet. Målet har varit att få fler kvinnor verksamma inom IT- och teknikområdet, inte minst som entreprenörer och innovatörer. Projektet har arbetat med ett Quadruple-perspektiv för att tillvarata intressen för offentlig verksamhet, IT-företag, kunskapsintensiva ideella nätverk och organisationer där Winnet Sverige och Winnet Europé ingår.

¹ Tidigare NRC, Svenska Riksförbundet Nationellt ResursCentrum för kvinnor

Arbetet inom projektet Jämställd IT! genomfördes i samarbete och med finansiering av Näringsdepartementet, Tillväxtverkets RC-program och SIDA:s Östersjöenhet. Projektet Jämställd IT! inleddes 15 oktober 2010 genom ett dialogseminarium där fokus var en analys av och diskussion kring åtgärdsdokumenten i Regionala Strukturfondsprogrammets åtta områden, detta med fokus på IT, genus och jämställdhet. Till dialogkonferensen bjöds representanter för de åtta regional- och strukturfondspartnerskapen in tillsammans med representanter för Resurscentrum för kvinnor samt ytterligare aktörer med intresse och uppdrag i området. Ett forskarseminarium genomfördes på Stadshotellet i Luleå den 10 november där bland annat delar av Winnet Sveriges forskarnätverk presenterade forskning i relation till IT-utveckling och tillväxtfrågor. En Östersjökonferens genomfördes i samarbete med SIDA:s Östersjöenhet med fokus på Östersjöstrategin och IT-utveckling.

Resultaten från dessa aktiviteter lade grunden för den nationella konferensen som projektet avslutades med den 7 december 2010, som arrangerades av Tillväxtverket. Syftet med denna konferens var att en nationell strategi- och handlingsplan 2011-2013 slutlig skulle fastslås för genomförande.

Dialogseminarium, Arlanda, 15 oktober 2010

Projektet Jämställd IT! inleddes med ett dialogseminarium som hölls den 15 oktober 2010 på Arlanda hotellby, Arlanda. Under dialogseminariet diskuterades bland annat Regionalfondens åtta åtgärdsprogram ur ett genus- och jämställdhetsperspektiv samt förutsättningar och strategier för ett ökat kvinnligt deltagande inom IT-sektorn. Under dagen presenterade ett antal inbjudna talare material som kom att ligga till grund för en dialog och diskussion gällande genus, jämställdhet och IT.

Jämställdhet i IT-branschen

Gunilla Almesåker, Svensk Dataförening

Gunilla Almesåker från Svensk Dataförening, Östra kretsen, presenterade Svensk Dataförening och dess uppdrag samt perspektiv på jämställdhet inom IT-branschen. Dataföreningen är Sveriges största förening för professionella IT-användare och IT-utvecklare. Organisationen arbetar för att främja en sund IKT²-utveckling i samhället, stärka kontakter och erfarenhetsutbyte mellan medlemmar samt för fortsatt forskning, utbildningsverksamhet och kunskapsspridning inom IKT-sektorn. Idag har föreningen cirka 25 000 medlemmar i Sverige. Gunilla Almesåker talade även, med utgångspunkt i sin 30-åriga yrkeserfarenhet av ITK-sektorn, om hur branschen förändrats genom åren och om hur IT-frågor blir en allt större del av vår vardag. Almesåker menar att det är viktigt att kvinnor anammar och tar till sig teknikutvecklingen inte minst då det inom en tioårsperiod kommer behövas 300 000 yrkesverksamma inom IKT-branschen i Europa. Almesåker betonade också vikten av att tillgängliggöra information om vad som kan göras inom branschen då detta i dagsläget nästan enbart når personer med teknikutbildning.

Tillväxtverket – insatser för jämställdhet och tillväxt

Lars Wikström, enhetschef regional samverkan och landsbygdsutveckling, Tillväxtverket

Lars Wikström berättade i sin presentation om Tillväxtverket och om organisationens uppdrag och insatser i relation till jämställdhetsfrågor. Tillväxtverket bildades 2009 som en sammanslagning av NUTEK, Glesbygdsverket och ITPS och ska verka för en hållbar tillväxt i företag och en ökad regional konkurrenskraft.

Organisationen har också ansvar för utvärderingar och analyser kring tillväxtpolitiska frågor. Wikström lyfte bland annat fram i sin presentation de tillväxtpolitiska

² IKT betyder information, kommunikation och teknik.

utmaningar som Sverige står inför, vilka identifierats som globalisering, demografifrågor, finansiering av välfärd samt relationen mellan välfärd och tillväxt då dessa områden förutsätter varandra. Exempel som presenterades på insatser för ökad jämställdhet och regional tillväxt var kvinnors företagande som i dagsläget finansieras med 100 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod, Resurscentra för jämställd tillväxt 2010-2012 samt Tillväxtverkets jämställdhetsuppdrag från Näringsdepartementet som går ut på att utreda och beskriva förekomsten av jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet.

Analys av strukturfondernas åtgärdsprogram

Madeleine Sparre, Oxford Research AB

Madeleine Sparre, Oxford Research AB, presenterade under dialogseminariet en analys av strukturfondernas åtgärdsprogram, detta ur ett genus- och jämställdhetsperspektiv. I analysen av åtgärdsprogrammen har Oxford Research använt sig av en definition av jämställdhet som delar begreppet i *kvalitativ jämställdhet* och *kvantitativ jämställdhet*. Kvantitativ jämställdhet innebär i vilken grad kvinnor och män finns representerade inom olika delar av samhället. I relation till detta kan mål formuleras i termer av antal kvinnor och män. Kvalitativ jämställdhet innefattar det som brukar kallas ett genusperspektiv vilket innebär att anta ett kritiskt förhållningssätt till de beskrivningar och uppfattningar som finns gällande kön. Utifrån detta perspektiv är det avgörande att både kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och värderingar tas tillvara och får berika och påverka utvecklingen inom alla områden i samhället. I sin analys konstaterade Oxford Research bland annat att jämställdhetsfrågor har givits olika betydelse i de olika regionala åtgärdsdokumenten samt att tyngdpunkten generellt ligger på kvantitativ jämställdhet. Man menar också att i de fall då kvalitativa aspekter av jämställdhet lyfts fram, är det som medel för att nå kvantitativt uppställda jämställdhetsmål. För ett fort-

satt arbete med jämställd IT menar Oxford Research att även jämställdhetsarbetet inom IT-sektorn kan delas in i två områden; kvalitativt jämställdhetsarbete som syftar till att förändra attityder och medvetengöra könsrollers påverkan på kvinnors möjligheter inom IT samt kvantitativt jämställdhetsarbete som syftar till att öka antalet kvinnor inom mansdominerade delar av IT-sektorn.

Resultat av dialog och diskussion

Under dialogseminariet fördes diskussion och dialog gällande framtida strategier för jämställdhetsutveckling inom IT-sektorn både i relation till de presentationer som gjorts under dagen och i relation till frågeställningen: *Hur går vi vidare?*

Gällande Gunilla Almesåkers presentation om Svensk Dataförening poängterades vikten av att kvinnor anammar teknikutvecklingen, inte minst då det kommer att behövas ytterligare 300 000 personer inom ITK-sektorn i Europa inom en tioårsperiod. Frågor som lyftes var hur jämställdhet inom ITK-sektorn, genom ett ökat kvinnligt deltagande, kunde leda till nya perspektiv inom FOU och produktutveckling. På frågan *Hur får vi fler kvinnor att delta inom IT-sektorn?* blev ett svar att arbeta mer intensivt för att tillgängliggöra sektorn då den idag mestadels riktar sig till personer som redan är utbildade inom området.

I relation till Lars Wikströms presentation av Tillväxtverket och organisationens jämställdhetsuppdrag diskuterades Resurscentras och Winnet Sveriges roll i att delta i arbetet med jämställd tillväxt. Strategier för förändring diskuterades där man bland annat lyfte fram behovet av aktörer eller "bärare" som kan driva och utveckla jämställdhetsfrågor inom IT-området.

Gällande Oxford Research analys av de regionala åtgärdsprogrammen diskuterades hur man bör arbeta inom programmen i relation till jämställdhet. I relation till detta poängteras vikten av kompetens och kunskap gällande genus- och jämställdhetsfrågor för att kunna

formulera och arbeta med jämställdhetsfrågor och jämställdhetsutveckling. Man konstaterade också att jämställdhet och gender mainstreaming ofta reduceras till formaliteter, i exempelvis programskrivningar, och därmed inte får genomslagskraft i strukturer och vardagligt arbete. Det är därmed viktigt att hitta ett samband mellan formuleringar och operativt arbete så att jämställdhetsambitioner får genomslag på den operativa nivån inom exempelvis projektarbete.

I dialogen och diskussionen gällande projektet Jämställd IT! och en jämställd utveckling av IT-sektorn lyftes ett antal aspekter fram som särskilt viktiga i det fortsatta arbetet:

- Utbildning – det är få kvinnor som läser IT-inriktade utbildningar. Vad beror detta på? Finns det ett nog varierat utbud av utbildningar eller är utbildningarna inom IT generellt för inriktade på teknik? Hur kan vi skapa en bredare målgrupp för IT-utbildning och utmana bilden av teknikexperten som "data-nörd"? I relation till dessa frågor bör exempelvis studievägledares kompetens granskas och utvecklas gällande genus- och jämställdhetsfrågor. Man bör också se över rekryteringsförfaranden gällande universitetsutbildningar; vilka riktar man sig till? Vilka målgrupper upplever vilka utbildningar som mest tillgängliga och varför? Goda förebilder och exempel bör lyftas fram för att visa att kvinnor kan bli framgångsrika inom IT-sektorn samt för att visa på vilka strategier och arbetssätt som fungerar för att öka jämställdhet inom IT-sektorn.
- Man bör arbeta för att synliggöra kvinnors innovationer och IT-lösningar.
- Jämställd IT handlar också om att användaranpassa IT-lösningar och –produkter, det vill säga att skapa produkter som är riktade till även traditionellt kvinnliga sfärer, exempelvis hemmet. IT ska också förenklas för alla åldersgrupper.

- Arbeta gentemot skolorna och rikta sig mot ämnen som entreprenörskap och teknik och i relation till dessa ämnen integrera en tydlig genuspedagogik.
- Winnet Sverige ska fungera som goda förebilder, sprida kunskap, fungera som kompetensbank etc. Winnet Sverige ska också påverka olika instanser, exempelvis politiker, pedagoger, ledare och idrottsrörelser.
- Quadrupel helix-samarbeten bör användas som metod för att arbeta för ökad jämställdhet inom IT-sektorn.

Forskarmöte, Luleå stadshotell, 10 november 2010

Under forskarmötet som ägde rum den 10 november på Luleå stadshotell var delar av Winnet Sveriges forskarnätverk representerade och ett antal presentationer gjordes gällande forskning och studier som gjorts i relation till jämställdhet, IT-utveckling och tillväxtfrågor.

Resurscentra för kvinnor som modell för jämställd tillväxt – organisation, relationer och resultat

Malin Lindberg, LTU

Malin Lindberg, forskare vid Luleå tekniska universitet, utgick i sin presentation från sin avhandling *Samverkansnätverk för innovation – en interaktiv och genusvetenskaplig utmaning av innovationsforskning och innovationspolitik*, och talade om Resurscentra som aktör i arbetet gentemot jämställd tillväxt. Lindberg beskrev bland annat Resurscentras utveckling och organisation på lokal och regional nivå, från Resurscentra för kvinnor till Resurscentra för jämställd tillväxt samt verksamhetens omvandling 2010 till Winnet Sverige. Lindberg lyfte fram att forskning gällande kvinnors möjligheter och situation är bristfällig och inte belyses i stor utsträckning.

Kvinnor i IT-design – närvarande eller frånvarande?

Johanna Sefyrin, Mittuniversitetet

Johanna Sefyrin, doktor i informatik vid Mittuniversitetet, talade i sin presentation om kvinnors deltagande i IT-design, detta utifrån sin avhandling *Sitting on the Fence – Critical Explorations of Participatory Practices in IT Design*. Sefyrin beskrev att hennes strategi varit att synliggöra de kvinnor som finns inom IT-design istället för att fokusera på deras frånvaro. Studien är baserad på ett stort IT-utvecklingsprojekt på en svensk myndighet 2005-2008 vilket syftade till att förbättra handläggarnas arbetssituation inom myndigheten. Sefyrins studie fokuserade på hur handläggarna deltog i verksamhetsanalysen, hur mycket utrymme de fick och på vilket sätt de fick delta i utvecklingsprojektet. Sefyrin poängterade att kvinnors frånvaro inom IT-design också är beroende av definitionen av IT-design. Att kvinnor i lägre grad utbildar sig inom IT-relaterade yrken betyder inte att de inte deltar i IT-design men de kanske deltar med andra kompetenser.

Femininitet och maskulinitet i det svenska innovationssystemet

Jennie Thorslund Granat, Vinnova

Jennie Granat Thorslund, handläggare och forskare vid avdelningen för Produktion och Arbetsliv, Vinnova, talade om hur könsstrukturer, maskulinitet och femininitet, återfinns, produceras och reproduceras inom det svenska innovationssystemet. Thorslund lyfte fram hur föreställningar om manligt och kvinnligt, med femininitet kopplat till omsorg och maskulinitet kopplar till teknik och konstruktion, skapar förutsättningar för innovation och synen på innovatörer. *Vad räknas som innovationer och vilka är innovatörer?*

Genomgång av strukturfondernas jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik

Linn Ottosson Malmros, kulturanalytiker

Linn Ottosson Malmros, kulturanalytiker, presenterade rapporten, *En genomgång av regionalfondens jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik*. Studien genomfördes under två veckor i oktober och november 2010 på uppdrag av Winnet Sverige. Studien var uppdelad i tre större segment: 1) En sammanställning av hur jämställdhet hanteras och prioriteras inom regionalfonden samt en genusanalys av de operativa programmen 2) Belysning av policyimplementering i projekt – beskrivningar av "glappet", det vill säga problematiken med att översätta strategier från text till operativ verksamhet 3) Goda exempel och frågeställningar för fortsatt diskussion gällande regionalfonden som verktyg för ökad jämställdhet. Ottosson Malmros konstaterade bland annat att problembeskrivningar gällande kön och jämställdhet i regioner tydligare bör kopplas till genusperspektiv och kvalitativ jämställdhet eftersom kvantitativt uppställda mål inte nödvändigtvis leder till ökad jämställdhet.

Resultat av dialog och diskussion

I Luleå avslutades dialogseminariet med en diskussion om hur man går vidare i arbetet med en jämställd IT-utveckling och vad som bör vara nästa steg i detta arbete. Tre större diskussionsområden lyftes fram i relation till detta:

1. Synliggöra kvinnor och kvinnors deltagande

Detta handlar om att uppmärksamma att begrepp som används inom traditionellt manliga sektorer och miljöer är präglade av manliga normer – begreppen är inte könsneutrala och osynliggör i viss mån kvin-

nors deltagande i tillväxt, entreprenörskap, innovation och ITK. Begreppen måste därför vidgas så att kvinnors innovationer, affärsidéer och deltagande i IT synliggörs, bekräftas och integreras i dessa sektorer. Det är också viktigt att kvinnors erfarenheter och kunskaper värdesätts och omhändertas samt att IT-lösningar anpassas eller utgår från kvinnors behov, kunskaper och erfarenheter. I relation till detta är det också viktigt att arbeta med att tillgängliggöra IT-sektorn och exempelvis skapa utbildningar som tilltalar fler målgrupper. Ett exempel som lyftes fram här var utbildningar i industriell ekonomi som fick utgöra ett gott exempel på hur en förändring i utbildning kan locka fler kvinnor.

2. Utmana bilden av femininitet och maskulinitet inom innovation och IT

Detta handlar om att utmana normer och inte reproducera strukturer genom att förutsätta att kvinnor är bättre på "mjuka" frågor (kommunikation) och män på "hårda" (teknik) frågor exempelvis. Dessa typer av antaganden begränsar kvinnors och mäns handlingsutrymme och kan vara en anledning till kvinnors relativt låga deltagande inom IT-sektorn (även hur det ser ut vertikalt inom densamma). Här gäller det att hitta konkreta strategier för att bryta mönster, normer och förgivettagna föreställningar om kvinnors och mäns egenskaper.

3. Motiv för jämställdhet

Detta handlar om hur jämställdhet lyfts fram och hur man arbetar med jämställdhet inom tillväxtpolitiken. Det är viktigt att tala om hur vi definierar jämställdhet och vad syftet är. Ofta lyfts lönsamhet fram som en anledning att arbeta för ökad jämställdhet, men det kanske är lika viktigt att lyfta de demokratiska aspekterna av jämställdhet?

Gällande hur dessa slutsatser kan omformas till strategier eller praktiker för att öka kvinnors deltagande i IT-sektorn diskuterades följande strategier:

- Utarbeta en portal för den kunskap som redan finns på området så att erfarenhetsutbyte och läroprocesser förenklas både vad gäller metoder som statistik, fakta och forskning.
- Det är avgörande med medvetenhet och kunskap gällande jämställdhet och könsstrukturer. Ett av de största och svåraste problemen gällande jämställdhet är just reproducerandet av föreställningar av manliga och kvinnliga förutsättningar och egenskaper. Dessa reproduktioner leder dels till en segregerad arbetsmarknad och dels att traditionellt kvinnliga arbetsområden nedvärderas. En viktig utgångspunkt är därför att diskutera fram en samsyn inom projektet Jämställd IT! när det gäller insatser för ökat kvinnligt deltagande inom IT-sektorn – Vill vi satsa på strategier som synliggör kvinnligt deltagande och integrerar IT i traditionellt kvinnliga sektorer eller vill vi utmana normer genom att verka för fler kvinnor i traditionellt manliga miljöer/sektorer? Utifrån ovanstående slutsatser är det viktigt att belysa båda dessa aspekter i arbetet att öka kvinnors deltagande inom IT.
- Arbeta med riktade insatser gentemot viktiga aktörer exempelvis utbildningsaktörer (hur presenteras utbildningar, hur tillgängliga uppfattas de etc.), studievägledare etc.
- Ökad forskning på området jämställd IT och kvinnors deltagande i IT-sektorn, exempelvis genom quadrupel helix-samarbeten för att hitta utforska de problemområden.

Östersjökonferens, SIDA:s huvudkontor, 18 oktober 2010

En Östersjökonferens genomfördes i samarbete med SIDA:s Östersjöenhet som hade fokus på att ta fram ett Östersjösamarbete inom IT och jämställdhet, detta med Winnets medverkan.

The Baltic Sea Strategy – A Swedish perspective

Erik Kiesow, the Prime Ministry Office, Sweden

Erik Kiesow, stadsrådsberedningen, talade i sin presentation om EU:s Östersjöstrategi från idé till genomförande. Regeringens utgångspunkt i utvecklingen av Östersjöstrategin var bland annat ett ökat grannsamarbete samt att förbättra miljösituationen i regionen. EU:s utgångspunkt i detta arbete var bland annat att utveckla en intern EU-strategi för Östersjöregionen genom att samla de åtta medlemsländerna runt Östersjön. Den gemensamma Östersjöpolitiken som inbegriper tre EU-institutioner genom parlamentet och dess resolution 2006, kommissionens meddelande 10 juni 2009 samt europeiska rådets slutsatser 29–30 oktober 2009, baseras på fyra pelare 1) att förbättra miljön 2) att öka välbefindandet 3) att göra regionen mer tillgänglig och attraktiv 4) samt att öka tryggheten och säkerheten i regionen. Möjligheten till att påverka och ta del av vad som uppnåtts i arbetet med att genomföra strategin och att påverka den fortsatta handlingsplanen finns genom att delta i ett årligt forum för berörda och intresserade parter (på alla nivåer). Kiesow lyfte fram att genus- och IT-frågor var frånvarande i denna kontext men att det skulle vara mycket intressant om Östersjöregionen kunde utgöra ett pilotområde för arbetet med jämställd IT.

Statistical portrait of Women in ICT in BSR countries

Marta Hozer-Kocmiel, PhD and Urszula Zimoch, University of Szczecin, Department of Econometrics and Statistics

Urszula Zimoch, från Szczecinuniversitetet, presenterade ett statistiskt porträtt av kvinnors deltagande i IKT inom Östersjöregionen. Presentationen innehöll dels en allmän del och dels en tematisk del. Den allmänna delen bestod av information gällande invånarantal, ekonomiska förutsättningar och sysselsättning inom

de länder som ingår i Östersjösamarbetet. Den tematiska delen beskrev kvinnors deltagande i IKT med fokus på användande av teknik, datorkunskaper, datautbildning, användande av e-tjänster samt kvinnor med anställning inom IKT-sektorn. Zimoch lyfte bland annat fram att en stor del av kvinnorna i Polen, Lettland och Litauen aldrig har använt dator eller internet samt att datorkunskaper generellt var starkt kopplat till ålder (där yngre kvinnor generellt hade högre kunskaper än äldre).

Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region

Karin S. Lindelöf, Gender Equality expert and PhD in Ethnology, Stockholm University, Sweden

Karin S. Lindelöf, jämställdhetsexpert och doktor i etnologi, presenterade rapporten *Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region*, vilken var ett samarbete med SIDA:s Östersjöenhet. Syftet med studien var att studera jämställdhet inom Interregsamarbetet i Östersjöregionen. Några av slutsatserna i rapporten var att jämställdhet tydligt lyfts fram i programdokumenten men att det på den operativa nivån i projekten ofta återfinns exempelvis stereotypa könsuppdelningar i arbetsuppgifter. Inställningen till jämställdhetsarbete varierade men ett återkommande tema tycktes vara behovet av riktlinjer och kunskap gällande jämställdhetsintegrering.

Quadruple Helix –promoting innovation through cluster networking and capacity building in ICT

Sofia Händel, project coordinator, The Municipality of Norrtälje, Sweden

Sofia Händel, projektledare, presenterade projektet *Quadruple Helix – promoting innovation through cluster networking and capacity building in ICT*. Projektet

är ett tvåårigt INTERREG-projekt som knyter samman IKT med ett genusperspektiv. Projektet är finansierat av Central Baltic INTERREG IV A samt Tillväxtverket (Resurscentra för kvinnor) och är ett samarbete mellan myndigheter, universitet, entreprenörer och ideella aktörer i Estland, Finland och Sverige. Arbetet har initierats genom att skapa småskaliga kluster och nätverk inom turistsektorn. Syftet är att stärka små- och medelstora företag som drivs av kvinnor genom bland annat internationella kontakter och kunskap gällande IKT och mobiltelefoni. Resultat inom projektet är bland annat att IKT i form av mobiltelefonilösningar kommit att fungera som lösning på olika praktiska problem inom företagen samt att företag inom samarbetet börjat samarbeta och göra affärer med varandra.

Women in INnovation – a project idea

Lisbeth Arbrandt-Holmquist, Manager BSR Resource Center in The Municipality of Norrköping, Erica Lindberg, Project manager, Winnet Östergötland (East Sweden) Anna Bergdahl, Project manager, County Administrative Board of Östergötland, Sweden

Erica Lindberg och Lisbeth Arbrandt-Holmquist presenterade projektidén Women in INnovation. Bakgrunden till projektet är kvinnors underrepresentation inom innovation och entreprenörskap. Projektets har som ambition att arbeta gentemot innovationspolitiken för att främja innovationer inom kvinnodominerade sektorer som exempelvis turismsektorn. Projektets övergripande mål är att 1) skapa en kunskapsbank gällande betydelser av genus inom innovationsfältet 2) Utveckla strategier för att ta tillvara på innovationer inom kvinnodominerade områden. 3) Kartlägga gällande genusfrågor, klusterbildning och innovation. Målgrupper för projektet är universitet, näringsliv, ideella organisationer och politik.

Women's Resource Centers promoting innovation in Gender Equality across Europe, Interreg IVC Capitalization project Winnet 8

Carin Nises project Coordinator, The Municipality of Älvdalen, Sweden

Carin Nises presenterade Kapitaliseringsprojektet Winnet 8. Projektets arbetar med att bidra till regional tillväxt genom att stärka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden med fokus på: 1) Horisontellt segregerade arbetsmarknader 2) Bristen på kvinnor inom innovation och teknik 3) Bristen på kvinnor som företagare. Projektets syfte är att utforma strategier och utvecklingsplaner på regional, nationell och EU-nivå som avser kvinnors ställning på arbetsmarknaden och att säkerställa att dessa strategier integreras i programmen. Deltagare från åtta europeiska länder och nio regioner ska arbeta tillsammans för att med utgångspunkt i den goda praxis som utvecklats och identifierats i tidigare projekt öka kvinnors deltagande inom icke-traditionella områden. Genom interregionalt utbyte av goda exempel, studiebesök, seminarier, forskning och rundabordsamtal, ska handlingsplaner utvecklas med inriktning på metoder som kan förbättra kvinnors ställning på arbetsmarknaden³.

The Baltic Sea Region: a Region with Gender Equality as a driving force for Regional development and Growth!

Prof. Danuta Hübner, MEP, Chair of the Committee on Regional Policy in the European Parliament, Brussels

Danuta Hübner, professor och EU-parlamentariker, talade om jämställdhet som drivkraft för regional utveckling och tillväxt inom Östersjöregionen. Hübner betonade att revolutionerande innovationer kan skapas och formuleras av varje individ – könet är inte avgörande – samt betonade vikten av att kvinnor deltar

³ http://www.tillvaxtverket.se/download/18.74f57d0f1283a4f88ff800039115/Winnet_8.pdf

och intar ansvarstygda positioner. Hübner menade också att projektet Jämställd IT! kunde fungera som en väckarklocka för EU-parlamentet i dess arbete för jämställdhet och IKT inom Östersjöregionen.

A digital agenda for Sweden

Marita Ljung, State Secretary to Minister for Information Technology and Regional Affairs, Swedish Ministry of Enterprise, Energy and Communications

Statssekreterare Marita Ljung lyfte i sitt tal fram regeringens ambitioner och ansträngningar att stärka och utveckla kvinnors förutsättningar inom regional utveckling, entreprenörskap och IKT. Ljung menade även att Winnet Sverige och Resurscentra spelar en avgörande roll i detta arbete. Under 2010 antog EU-kommissionen en Digital Agenda för Europa vilken består av ett femårigt program som syftar till att öka tillgängligheten och tillgången till olika former av IKT-tjänster men som också syftar till att öka säkerheten för de som använder dessa tjänster. Under 2011 kommer en svensk digital agenda att presenteras och den kommer att utgå från de bästa idéerna och metoderna för digital utveckling.

Resultat av dialog och diskussion

Under Östersjökonferensen genomfördes en dialog och diskussion som hölls av Winnet Sverige. Genom gruppdiskussioner berördes följande två frågeställningar:

- Hur kan Winnet Sverige och dess organisation med lokala och regionala Resurscentra för kvinnor, i samarbete med andra aktörer, skapa en nationell plattform för att lyfta och stärka kvinnors deltagande inom IKT?
- Hur kan Winnet Sverige och Resurscentrarorganisationen, med dess erfarenhet och kunskap, betona och driva arbetet för en strategi för gränsöverskri-

dande samarbete inom Östersjöregionen för att främja kvinnors företagande och innovationer i relation till IKT?

Resultaten från gruppdiskussionerna gällande dessa frågor var följande:

- Fortsatta dialogseminarier
- Winnet Sverige som nationell koordinator för genus- och jämställdhetsfrågor inom IKT-sektorn
- Arbeta för att synliggöra och organisera Winnet som nätverk samt bygga på och utnyttja det arbete som redan sker på lokal och regional nivå
- Lyft fram förebilder och goda exempel
- Tydligt beskriva och lyfta fram mervärdet av ett "flaggskepp" gällande jämställd IT.
- Främja och arbeta för att fler kvinnor ska studera IKT- och teknikutbildningar
- Fokusera på delar av IKT-sektorn som är kopplade till mer traditionellt kvinnliga intresseområden exempelvis media, PR och design.
- Lyft fram IKT som möjligt karriärval, samarbeta med företag. Visa på de möjligheter som en IKT-utbildning kan innebära för kvinnor.
- Etablera långsiktiga samarbeten och partnerskap inom Östersjöregionen.
- Arbeta med att förändra attityder och föreställningar gällande IKT och IKT-sektorn.

Forskning som presenterats i relation till Jämställd IT!

I samband med de seminarier och konferenser som genomförts inom ramarna för projektet Jämställd IT! har ett antal studier och forskning presenterats gällande IT, genus och jämställdhet.

Kvinnor i IT-design – närvarande eller frånvarande?

Johanna Sefyrin, doktor i informatik, Mittuniversitetet

Johanna Sefyrin, doktor i informatik vid Mittuniversitetet, talade under forskarseminariet i Luleå 10 november 2010 om kvinnors deltagande i IT-design under temat *Kvinnor i IT-design – närvarande eller frånvarande?* Detta utifrån sin avhandling *Sitting on the Fence – Critical Explorations of Participatory Practices in IT Design*.

Sefyrin menar att den dominerande bilden är att kvinnor inte deltar i IT-design och att den bilden delvis stämmer, men inte i alla avseenden. I sin avhandling argumenterar Sefyrin för att bilden av kvinnors deltagande i IT-design är beroende av vilka perspektiv och utgångspunkter som anläggs. Syftet med avhandlingen var att fokusera på genusfrågor, eller mer specifikt att kritiskt utforska deltagande IT-designpraktiker med fokus på genus, makt och kunskap. Studien består av material som är insamlat från ett stort IT-utvecklingsprojekt i en svensk myndighet som pågick 2005-2008. Projektet syftade till att förbättra handläggarnas arbetssituation genom att införa ett förbättrat IT-stöd, samt att delvis automatisera handlägningsprocessen. I organisationen jobbade ca 320 personer, varav ca 200 handläggare, och av dessa var ungefär 160 kvinnor. Övergripande slutsatser som Sefyrin drar är bland annat att frågan om kvinnors deltagande i eller frånvaro från IT-design till stor del beror på hur "IT-design" definieras. Om man fokuserar på en bredare definition av IT-design synliggörs också fler aktörer. Genom att exempelvis inkludera verksamhetsanalyser, visionsarbete och arbetspraktiker skulle många kvinnor synliggöras. Sefyrin betonar att gränsdragningarna mellan verksamhet och IT är centrala och att dessa gränsdragningar tillsammans med en könsbaserad arbetsfördelning bidrar till att kvinnors deltagande i IT-design osynliggörs.

Resurscentra för kvinnor som modell för jämställd tillväxt – organisation, relationer och resultat

Malin Lindberg, forskare LTU

Malin Lindberg, forskare vid Luleå tekniska universitet presenterade under forskarseminariet i Luleå 10 november 2011 delar av sin avhandling *Samverkansnätverk för innovation – en interaktiv och genusvetenskaplig utmaning av innovationsforskning och innovationspolitik*, under rubriken *Resurscentra för kvinnor som modell för jämställd tillväxt – organisation, relationer och resultat*. Lindberg lyfte bland annat fram behovet av att problematisera samverkansnätverk (innovationssystem, kluster) då dessa typer av satsningar och samarbeten inte enbart främjar innovation och hållbar tillväxt utan också på många sätt marginaliserar vissa aktörer och verksamhetsområden. De aktörer och verksamhetsområden som oftast marginaliseras i dessa satsningar är kvinnor och särskilt kvinnor som arbetar inom traditionellt kvinnodominerade näringar som exempelvis service- och upplevelsenäringar. Lindberg lyfte i relation till detta fram hur den civila sektorns har spelat (och spelar) en viktig roll, exempelvis Resurscentra, för att utmana rådande normerna gällande hur samverkansnätverk bör organiseras och vilka som får vara aktörer inom dessa system⁴.

Femininitet och maskulinitet i det svenska innovationssystemet

Jennie Thorslund Granat, Vinnova

Jennie Thorslund Granat talade under forskarseminariet, 10 november 2010 i Luleå, om hur könsstrukturer, maskulinitet och femininitet, återfinns, produceras och reproduceras inom det svenska innovationssystemet. Thorslund lyfte fram hur föreställningar om manligt och kvinnligt, med femininitet kopplat till omsorg och maskulinitet kopplar till teknik och konstruktion,

⁴ [http://pure.ltu.se/portal/da/publications/samverkansnatverk-foer-innovation\(93192920-6a28-11df-ab16-000ea68e967b\).html](http://pure.ltu.se/portal/da/publications/samverkansnatverk-foer-innovation(93192920-6a28-11df-ab16-000ea68e967b).html)

skapar förutsättningar för innovation och synen på innovatörer. *Vad räknas som innovationer och vilka är innovatörer?* Inom exempelvis teknik-, stål- och gruvnäringen är den typiska innovatören en man. Detta menar Thorslund Granat är ett strukturellt problem och lyfter bland annat fram hur strukturella problem ofta görs till "kvinnoproblem". Ett exempel på detta är återkommande formuleringar om att kvinnliga företagare är i behov utav stödinsatser istället för att fokusera på de verkliga hindren för kvinnor som är entreprenörer, det vill säga, de strukturer som skapar olika förutsättningar för kvinnor och män på arbetsmarknaden.

Statistical portrait of Women in ICT in BSR countries

Marta Hozer-Kocmiel, PhD and Urszula Zimoch, University of Szczecin, Department of Econometrics and Statistics

Urszula Zimoch, från Szczecinuniversitetet, presenterade under Östersjökonferensen 18 november 2010 rapporten *Statistical portrait of Women in ICT in BSR countries* som är skriven av Zimoch och doktor Marta Hozer-Kocmiel. Rapporten är ett statistiskt porträtt av kvinnors deltagande i IKT inom Östersjöregionen och innehåller dels en allmän del och dels en tematisk del. Den allmänna delen består av information gällande invånarantal, ekonomiska förutsättningar och sysselsättning inom de länder som ingår i Östersjösamarbetet. Den tematiska delen beskriver kvinnors deltagande i ITK med fokus på användande av teknik, datorkunskaper, datautbildning, användande av e-tjänster samt kvinnor med anställning inom IKT-sektorn. Zimoch och Hozer-Kocmiel menar att det är viktigt att analysera kvinnors deltagande i IKT av ett antal olika anledningar, bland annat 1) ökat deltagande inom IKT kan leda till en förbättring av kvinnors livskvalité då IKT ofta fungerar som en förändrande faktor 2) ökat kvinnligt deltagande kan leda till att segregering på arbetsmarknaden minskar 3) ökat kvinnligt deltagande inom IKT leder till att företag, institutioner och privatpersoner kan ta del av och nyttja kvinnors kunskaper och erfarenheter.

Zimochs och Hozer-Kochmiels statistik visar bland annat att 1) det skett en ökad sysselsättning bland kvinnor i Östersjöregionen (och en något minskad sysselsättning hos män) 2) att det förekommer stora skillnader vad gäller dator- och internetanvändning kopplat till ålder inom gruppen kvinnor 3) att i Polen, Lettland och Litauen har en stor andel av kvinnor aldrig använt en dator eller internet 4) att det har skett en ökad användning av e-tjänster hos kvinnor om man jämför år 2009 med år 2004.

Övergripande slutsatser i relation till det statistiska materialet är att kvinnors situation på arbetsmarknaden, även med IKT-sektorn inräknad, visar på stora skillnader mellan de nio Östersjöländerna. Två tydliga grupper har utkristalliserats: de välbärgade länderna Norge, Sverige, Danmark och Finland samt en grupp bestående av Polen Lettland och Litauen. Resultaten av statistiken visar också att det finns stora åldersrelaterade skillnader bland kvinnor vad gäller deras datoraktiviteter och datorkunskaper. Avslutningsvis menar Zimoch och Hozer-Kochmiels att det fortfarande är en lång väg att gå innan man uppnått kriterierna för ett utvecklat informationssamhälle med högt kvinnligt deltagande i en del av Östersjöregionens länder.

Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region

Karin S. Lindelöf, jämställdhetsexpert och forskare, Stockholms universitet

Karin S. Lindelöf, jämställdhetsexpert och forskare, presenterade under Östersjökonferensen 18 november 2010 rapporten *Gender Equality within Interreg projects in the Baltic Sea Region*, vilken hade genomförts i samarbete med SIDA:s Östersjöenhet. Syftet med studien var att studera jämställdhet inom Interregsamarbetet i Östersjöregionen. Studien genomfördes genom en så kallad "desk study" vilket innebar genomläsning och analys av organisering, projekt, budgetar etc. inom Interregprojekt samt en intervjustudie där sju projektledare intervjuades.

”Desk studyn” visade bland annat att jämställdhet är något som tydligt lyfts fram i programdokumenten, att representationen inom projekt dock inte var jämställd samt att många projekt beskrev sig som neutrala i sin inverkan på jämställdhet. Resultaten från intervjustudien visade bland annat att kvinnor ofta trivialiserar sina egna erfarenheter, att kvinnor ofta återfinns som exempelvis sekreterare medan män fungerar som experter samt att härskartekniker förekommer inom projekten exempelvis genom sexistisk jargong. Attityder gentemot jämställdhetsintegrering varierade inom projekten där man generellt ansåg att gender mainstreaming var bra men att riktlinjer var viktigt. Vissa menade att kön inte var ett problem.

Slutsatser som Lindelöf drog i relation till studien var bland annat att 1) det finns stor potential för förändring inom programmet 2) det behövs tydliga instruktioner, krav och riktlinjer gentemot projektägare och följeforskare 3) viktigt att inte reproducera stereotypa uppfattningar om manligt och kvinnligt då detta påverkar mäns och kvinnors handlingsutrymme.

Analys av de regionala åtgärdsdokumenten ur ett genusperspektiv Reflektioner kring det fortsatta arbetet med Jämställd IT

Oxford Research, oktober 2010

Oxford Research utförde på uppdrag av Winnet Sverige en genusanalys av åtgärdsdokumenten för de åtta regionala strukturfondsprogrammen. Analysen utgör en liten pusselbit i Winnets förberedande arbete med att ta fram ett förslag om en nationell strategi- och handlingsplan 2011–2013 och en plattform för jämställd IT, innovations- och klusterutveckling i Sverige. I analysen av åtgärdsprogrammen har Oxford Research använt sig av en definition av jämställdhet som delar begreppet i *kvalitativ jämställdhet* och *kvantitativ jäm-*

ställdhet. Kvantitativ jämställdhet innebär i vilken grad kvinnor och män finns representerade inom olika delar av samhället. I relation till detta kan mål formuleras i termer av *antal* kvinnor och män. Kvalitativ jämställdhet innefattar det som brukar kallas ett genusperspektiv vilket innebär att anta ett kritiskt förhållningssätt till de beskrivningar och uppfattningar som finns gällande kön. I sin analys konstaterade Oxford Research bland annat att jämställdhetsfrågor har givits olika betydelse i de olika regionala åtgärdsdokumenten samt att tyngdpunkten generellt ligger på kvantitativ jämställdhet. Man menar också att i de fall då kvalitativa aspekter av jämställdhet lyfts fram, är det som medel för att nå kvantitativt uppställda jämställdhetsmål. För ett fortsatt arbete med jämställd IT menar Oxford Research att jämställdhetsarbetet inom IT-sektorn kan delas in i två områden; kvalitativt jämställdhetsarbete som syftar till att förändra attityder och medvetengöra könsrollers påverkan på kvinnors möjligheter inom IT samt kvantitativt jämställdhetsarbete som syftar till att öka antalet kvinnor inom mansdominerade delar av IT-sektorn. Den kvalitativt inriktade aspekten av jämställdhetsarbete kan inte isoleras till IT-sektorn, menar Oxford research, utan bör ses i ett bredare samhällsomfattande perspektiv. Här menar Oxford Research att Winnet Sverige har en stor potential att fungera som opinionsbildare genom att sätta genus- och jämställdhetsfrågor på dagordningen. Vad gäller kvantitativt inriktat jämställdhetsarbete i relation till jämställd IT kan IT-sektorn som sådan bearbetas och påverkas för att främja ökad jämställdhet. Detta kan ske genom stöd för kvinnors företagande inom IT samt att arbeta för fler kvinnor inom IT-inriktade utbildningar.

Oxford Research lyfter också fram behovet för Winnet Sverige att precisera sitt uppdrag och sina insatser i ett arbete för ökad jämställdhet inom IT-sektorn. Exempel på detta är att precisera vad IT är och vad det är som ska förändras i arbetet mot ökad jämställdhet inom IT-sektorn.

En genomgång av regionalfondens jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik

Linn Ottosson Malmros, kulturanalytiker

Rapporten och presentationen, *En genomgång av regionalfondens jämställdhetsambitioner – glappet mellan policy och praktik*, genomfördes under två veckor i oktober och november 2010 på uppdrag av Winnet Sverige. Studien var uppdelad i tre större segment: 1) En sammanställning av hur jämställdhet hanteras och prioriteras inom regionalfonden samt en genusanalys av de operativa programmen 2) Belysning av policyimplementering i projekt – beskrivningar av "glappet" 3) Goda exempel och frågeställningar för fortsatt diskussion gällande regionalfonden som verktyg för ökad jämställdhet. Analytiska utgångspunkter i studien var dels att kön bör ses som en föränderlig social konstruktion som alltid är en del av samhällets organisering samt att jämställdhet ses som makten att forma samhället och sitt eget liv (det svenska jämställdhetspolitiska målet).

Utifrån genusanalysen av regionalfondens operativa program var en övergripande slutsats att fokus i dessa låg på kvantitativ jämställdhet samt att jämställdhet of-

tast lyftes fram i relation till ökad konkurrenskraft och tillvaratagande av resurser och arbetskraft. Ottosson Malmros menar utifrån genusanalysen att jämställdhet tydligare bör kopplas till ett kvalitativt jämställdhetsperspektiv då detta kan synliggöra dels *på vilket sätt* kvinnligt deltagande eller sysselsättning ökar (var kvinnor återfinns vertikalt etc.) och dels kan synliggöra kvinnors erfarenheter och kunskaper. Könneutralitet/blindhet, det vill säga att inte anlägga ett könsperspektiv i analys, kan leda till att kvinnor inte får tillträde till traditionellt manliga fält och att kvinnors innovationer och företagsmöjligheter förbises.

Utifrån studien om glappet mellan policy och praktik menar informanter bland annat att projektägare/ansökare inte alltid har kompetens gällande jämställdhet och därmed får svårt att förvalta och implementera programmens jämställdhetsambitioner och mål i sina verksamheter på projektnivå. Deltagare i studien menade bland annat att följeforskningens roll kan fördjupas gällande jämställdhet då exempelvis följeforskaren bör kunna fungera som stöd för projektägare gällande jämställdhet. De goda exempel som lyfts fram i rapporten är ESF Jämt (arbete med processtöd) samt arbete med jämställdhetsexperter och metodpalett i projektet *Mer kvinnor i basen*.

Winnet Sveriges förslag till fortsatt arbete

- Winnet Sverige blir nationell koordinator för genus och jämställdhetsfrågor inom IKT-sektorn
- Fortsatta dialogseminarier inom området
- Etablering av långsiktiga samarbeten och partnerskap inom Östersjöregionen
- Arbeta med att förändra attityder och föreställningar inom IKT-sektorn
- Arbeta för att fler kvinnor ska välja IKT-utbildning
- Arbeta för att synliggöra och organisera Winnet som nätverk samt bygga på och utnyttja det arbete som redan sker på lokal, regional nivå, nationell och europeisk nivå
- Fortsatt verka för ett flaggskeppsprojekt inom Östersjöstrategin och området

WINNET

SVERIGE

Svenska Riksförbundet
Nationellt Resurscentrum för kvinnor

**TILLVÄXT
VERKET**

